

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ**

КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ**

освітньо-професійної програми Правознавство
спеціальності 081 Право
Галузь знань 08 Право
Освітній ступінь – бакалавр

Розробник:

Подлесна Ганна,

к. псих. н., доцент, доцент кафедри
гуманітарних і соціальних дисциплін

Гарант ОПП:

Осташова Валерія,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва і права

Полтава, 2020 р.

Назва навчальної дисципліни	Філософія обов'язковий компонент ОПП
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Подлісна Ганна , к. псих. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Контакти: ауд. 454, навчальний корпус № 4 e-mail: ganna.podliesna@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/podlyesna-ganna-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність, спеціалізація	спеціальність – 081 Право
Попередні умови для вивчення дисципліни	соціально-гуманітарні дисципліни загальноосвітніх навчальних закладів

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання знань з філософії як світогляду людини; визначення загального ставлення людини до світу в цілому; розуміння світоглядних, пізнавальних, ціннісних і соціальних проблем буття.

Основні завдання навчальної дисципліни: розуміння становлення, розвитку і вирішення найзагальніших проблем людства на протязі розвитку світової філософії, включаючи історію української філософської думки як невід'ємної складової духовної культури людства; формування гуманістичного потенціалу особистості, її високої духовності та загальної культури в умовах розбудови громадянського суспільства в незалежній Україні; оволодіння принципами діалектичного мислення як універсального методу пізнавальної діяльності; розвиток логічного мислення, здатності самостійно аналізувати складні явища суспільного життя; уміння свідомо використовувати наукову методологію в розв'язанні завдань економічної теорії і професійної практики.

Компетентності:

для спеціальності 081 «Право»

- загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- фахові:

ФК 1. 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 12. Донести до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Філософія як специфічний тип знання.
- Тема 2. Стародавня філософія.
- Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.
- Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва.
- Тема 5. Німецька класична філософія.
- Тема 6. Сучасна світова філософія.
- Тема 7. Українська філософія.
- Тема 8. Онтологія: проблема буття.
- Тема 9. Свідомість.
- Тема 10. Філософія пізнання.
- Тема 11. Логіка та методологія наукового пізнання.
- Тема 12. Філософська антропологія.
- Тема 13. Соціальна філософія.
- Тема 14. Філософія науки і культури, стратегія майбутнього.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90. Кількість кредитів – 3. Форма семестрового контролю – залік.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни: Робоча навчальна програма (Силабус), презентації, відеоролики

Формат дисципліни: Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання (дистанційне навчання), в якому використовуються інформаційні технології, онлайн консультування і т.п. У міжсесійний період формат – очний, (для здобувачів вищої освіти – можливе використання дистанційного навчання). Під час сесії формат – очний.

Обсяг дисципліни:

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60

Політика курсу: Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача вищої освіти при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Вимоги можуть стосуватися: - відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнь і т.п.); - правил поведінки на заняттях (активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів та ін.); - заохочень та стягнень (за що можуть

нараховуватися або відніматися бали і т.п.). Політику навчальної дисципліни вибудовується з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності (<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>), Статуту (<https://www.pdaa.edu.ua/lib/rectore/statyt2017/statyt2017.html>), положень ПДАА (<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyapropsyholochni-usluzhbu.pdf>, <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaprotydiyubulin-gu.pdf>, <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaprostudentskesam-ovryaduvannyavpdaa.pdf>, <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/poryadok-rozgdadyaduskarg.pdf>,) та інших нормативних документів.

2. Система оцінювання

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання для спеціальності 081 «Право»

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	наочні методи: ілюстрація, демонстрація, спостереження; логічні методи: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння та класифікація; комп'ютерні та мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій.	- опитування; - виконання завдань самостійної роботи
ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю	наочні методи: ілюстрація, демонстрація, спостереження; практичні методи: науково-дослідна робота (реферат), робота з першоджерелами та науковою літературою; логічні методи: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння та класифікація; комп'ютерні та мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, використання навчальних, мотивуючих відеороликів.	- опитування; - практичних завдань (складання таблиць та схем); - виконання завдань самостійної роботи.
ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	наочні методи: ілюстрація, демонстрація, спостереження; практичні методи: науково-дослідна робота (реферат), робота з першоджерелами та науковою літературою; логічні методи: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння та класифікація; комп'ютерні та мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, використання навчальних, мотивуючих відеороликів.	- опитування; практичних завдань (складання таблиць та схем); - оформлення словника; - написання реферату (презентації); - виконання завдань самостійної роботи.

ПРН 12. Донести до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	наочні методи: ілюстрація, демонстрація, спостереження; практичні методи: науково-дослідна робота (реферат), робота з першоджерелами та науковою літературою; логічні методи: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння та класифікація; комп'ютерні та мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, використання навчальних, мотивуючих відеороликів.	- опитування; - практичних завдань; - оформлення словника (кросворду); - написання реферату (презентації); - виконання завдань самостійної роботи.
---	---	--

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 4	8	8	4
ПРН 5	8	8	4
ПРН 6	42	42	26
ПРН 12	42	42	26
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання									
	Опитування		Виконання навчальних завдань		Словник (кросворд)		Реферат, презентація		Виконання завдань самостійної роботи	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 4	1	2			-	-	-	-	3	6
ПРН 5	1	2	3	6	-	-	-	-		
ПРН 6	6	10	7	11	3	5	3	5	7	11
ПРН 12	6	10	7	11	3	5	3	5	7	11
Разом	14	24	17	28	6	10	6	10	17	28

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- опитування, участь у дискусіях: 0-3 балів;
- виконання практичних завдань (написання есе, таблиці, схеми): 0-2 балів;

- написання словника 0-10 балів;
- підготовка реферату з мультимедійною презентацією: 0-10 балів;
- виконання завдань самостійної роботи: 0-2 бали

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом
- залік.

Критерії та шкала оцінювання

Критерії та шкала оцінювання опитування на семінарських заняттях

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
<p>14 опитувань Схарактеризувати політичні явища і процеси, що їх зумовлюють. Завдання передбачає перевірку теоретичного матеріалу, зокрема ключових понять теми.</p>	<p>0, 1, 2 або 3 бали: 3 бали, якщо здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує свої думки; застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади, аргументує їх; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови 2 бали, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді; 1 бал, якщо здобувач вищої освіти розкриває основні положення певної теми поверхнево, викладає матеріал непослідовно, без певної логіки; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді; 0 балів, якщо відповідь неправильна або відсутня.</p>

Критерії та шкала оцінювання практичних завдань на семінарських заняттях

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
<p>Виконання навчальних завдань Навчальні завдання передбачають написання есе, складання таблиць та схем</p>	<p>0, 1 або 2 бали 2 бали, якщо практичні завдання виконані та повністю розкриті питання таблиць; 1 бал, якщо надано частково правильну відповідь; 0 балів, якщо практичне завдання не виконано</p>

Критерії та шкала оцінювання написання словника

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
<p>Написання словника Написання контрольної роботи передбачає розгорнуту відповідь на навчальні питання</p>	<p>0, 1, 2, 3-4, 5-6, 7-9 або 10 балів 10 балів, якщо словник містить відповіді на усі терміни, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі; відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; 7-9 балів, якщо словник містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу; студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки; 5-6 балів, якщо словник містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу, але при цьому допущені несуттєві помилки, та неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу; 3-4 бали, якщо словник містить відповіді в яких</p>

	<p>відтворюються основні положення навчального матеріалу, але відсутній висновок, наявні у незначній кількості фактичні помилки;</p> <p>1-2 бали, якщо словник містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу; відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення</p> <p>0 балів, якщо словник не розкриває терміни або висвітлені терміни неправильно, з грубими помилками .</p>
--	--

Критерії та шкала оцінювання написання реферату

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
<p>Написання реферативної роботи</p> <p>Написання реферату передбачає висвітлення окремої теми з навчального матеріалу або її окремої частини</p>	<p>0, 1, 2, 3-4, 5-6, 7-8, 9 або 10 балів</p> <p>10 балів, якщо виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання;</p> <p>9 балів, якщо виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання</p> <p>7-8 балів, якщо основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано, матеріал відтворюється в повному обсязі; обґрунтовано, логічно, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки;</p> <p>5-6 балів, якщо основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді;</p> <p>3-4 бали, якщо є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок;</p> <p>1-2 бали, якщо тема реферату не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми;</p> <p>0 балів, якщо реферативна робота не виконана;</p>

Критерії та шкала оцінювання завдань самостійної роботи

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
---------------------	------------------

Виконання завдань самостійної роботи Завдання самостійної роботи передбачають розкриття основних важливих компонентів кожної з тем	0, 1 або 2 бали 2 бали , якщо навчальні завдання виконані та повністю розкриті питання; 1 бал , якщо надано частково правильну відповідь; 0 балів , якщо навчальне завдання не виконано
--	--

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів					
	Опитування	Виконання практичних завдань	Словник (кросворд)	Реферат, презентація	Виконання завдань самостійної роботи	Разом по темі
Тема 1. Філософія як специфічний тип знань	-	2			2	4
Тема 2. Стародавня філософія	3	2			2	7
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	-	2			2	4
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	3	2			2	7
Тема 5. Німецька класична філософія	3	2			2	7
Тема 6. Сучасна світова філософія	-	2			2	4
Тема 7. Українська філософія	3	2			2	7
Тема 8. Онтологія: проблема буття	3	2		10	2	17
Тема 9. Свідомість	3	2			2	7
Тема 10. Філософія пізнання	3	2			2	7
Тема 11. Логіка методологія наукового пізнання	-	2			2	4
Тема 12. Філософська антропологія	3	2			2	7
Тема 13. Соціальна філософія	-	2			2	4
Тема 14. Філософія науки і культури, стратегія майбутнього	-	2	10		2	14
Разом	24	28	10	10	28	100

Рекомендована література

Основні

1. Афанасенко В. Філософія: Підруч. для вищої школи. 3.вид., перероб. та доп. Харків: Прапор, 2004. 735с.
2. Буслинський В. Філософія: Навч. посібник для студ. і аспірантів вищ. навч. закладів. Київ. 2002. 315с.
3. Варвянський С.М. Методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно – модульною системою (Філософія, логіка, релігієзнавство). Полтава, 2007. 107 с.
4. Воронкова В. Філософія : Навчальний посібник. Київ: ВД "Професіонал, 2004. 460 с.
5. Герасимчук А.А. Філософія– Київ: Друкарська майстерня, 1999. 187 с.
6. Горак Г.І. Філософія. Київ: Вілбор, 1998. 272 с.
7. Ільїн В.Філософія : Підручник. В 2-х ч. Київ : Альтерпрес, 2002. Ч.1 : Історія розвитку філософської думки. 2002. 463 с.
8. Петрушенко В.Л. Філософія. Київ. Каравела, 2001. 448 с.
9. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Київ: ЦУЛ, 2006. 624 с.
10. Саух П.Ю. Філософія. Київ: ЦУЛ, 2003. 256 с.
11. Сморж Л. Філософія : Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2004.414 с.

12. Філософія : Курс лекцій. Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти. Київ: Каравела; Львів: Новий Світ-2000, 2001. 444 с.

Додаткова:

1. Академічне релігієзнавство. Київ: Світ знань, 2000. 862 с.
2. Кунцман П. Філософія: пер. з англ.; 10-те вид., актуалізоване. Київ: Знання- Прес, 2002. 270 с.
3. Пазенюк В. С. Філософія [Текст] : навч. посібник / В. С. Пазенюк. – К. : Академвидав, 2008. 280 с.
4. Петрушенко, В. П. Основи філософських знань. Київ: Каравела, Львів: Новий світ-2000, 2001. 448 с.
5. Подольська, Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, Інкос, 2006. 624 с.
6. Практикум з філософії: навч. посібн. Львів: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2003. 256с.
7. Філософія: курс лекцій. / за ред. О. Ф. Надольного. Київ: Вікар, 2000. 516с.
8. Філософія: підр. для студентів вищих закладів освіти / І. В. Бичко, І. В. Бойченко, В. Г. Табачковський та ін. 2-ге вид., стереотип. Київ: Либідь, 2002. 408 с.

Інформаційні ресурси:

1. Декарт Р. Метафізичні роздуми. -/ Р.Декарт Метафізичні роздуми. Київ., 2000. - С. 7-70. ULR <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Dekart/index.html>
2. Декарт Р. Міркування про метод (пер. з фр.) Київ: «Тандем№, 2001. ULR www.management.com.ua/vision/vis017.html
3. Добронравова І.С. Ідеали і типи наукової раціональності. Київ. 2014. ULR. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dobr-ideal.html>
4. Електронна бібліотека Іхтіка. Багато філософської літератури: книжки, автореферати, дисертації, статті, збірники матеріалів конференцій і дуже багато підручників по філософії. ULR <http://ihtik.lib.ru>.